

Sajtóközlemény
Luxembourg, 2021. június 24.

Nem kellően célzott a tejtermelőknek az orosz importtilalmat követően nyújtott uniós segítség

Az Európai Unió a 2014 és 2016 közötti teji piaci zavarok során átfogó intézkedésekkel támogatta a mezőgazdasági termelőket. Az Európai Számvevőszék jelentése szerint az Unió gyorsan reagált a tejtermékek orosz importtilalmára, a termelők tényleges szükségleteit azonban nem mérték fel megfelelően, és a nyújtott támogatás sem volt kellően célzott. Az Unió igyekezett a gyakorlatban alkalmazni a 2014 és 2016 közötti piaci zavarok tapasztalatait, hogy a jövőben jobban tudja kezelni a tejágazatban fellépő potenciális válságokat.

A 2010-es évek elején a magasabb – végül 2014 elején kulmináló – tejszárakat kihasználva egyes uniós tagállamok termelői jelentősen növelték tejtermelésüket. 2014 augusztusában az Ukrajna kapcsán hozott uniós szankciókra válaszul az Oroszországi Föderáció tilalmat vezetett be az Unió tagállamaiból származó tejtermékekre, éppen amikor a Kínába irányuló uniós export is visszaesően volt. Mindezen tényezők miatt a kínálat és a kereslet közötti egyensúly az egész ágazatban megbomlott, egészen 2016 közepéig. Az Európai Unió közös agrárpolitikájának (KAP) megvannak mechanizmusai az ilyen helyzetek orvoslására: közvetlen kifizetésekkel stabilizálja a termelők bevételeit, piaci intervenciók intézkedések (közismert nevükön a „biztonsági háló”) révén a terméktöbblet ideiglenes kivonásával támogatja az árakat, valamint kivételes intézkedésekkel kezeli a piaci zavarokat.

„A tejtermelés jelentős részét teszi ki az Európai Unió agrárágazatának, és az Európai Bizottság a tagállamokkal együttműködve tett bizonyos intézkedéseket a termelők támogatására a 2014–2016-os piaci zavarok idején – jelentette ki Nikolaos Milionis, a jelentésért felelős számvevőszéki tag. –, de a jövőben jobban fel kell készülnie arra, hogy hatékonyabban reagáljon az ágazat esetleges válságaira.”

A számvevők következtetése szerint az Európai Bizottság gyorsan reagált az orosz importtilalomra. A vaj, a sajt és más tejtermékek kieső exportmennyiségének megbecslését követően a Bizottság már 2014 vége előtt kibocsátotta az első rendkívüli pénzügyi támogatási csomagot a leginkább érintett országok, vagyis a balti országok és Finnország mezőgazdasági termelői részére. A számvevők azt is észrevételezik, hogy tovább tartott amíg a Bizottságnak sikerült kezelnie a mögöttes piaci egyensúlyhiányokat. A Bizottság mintegy 390 millió euró

E sajtóközlemény célja, hogy összefoglalót nyújtson az Európai Számvevőszék által elfogadott különjelentésről. A jelentés teljes szövege letölthető a Számvevőszék honlapján (eca.europa.eu).

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

összegű, az Unióban bárhol igénybe vehető uniós forrást bocsátott rendelkezésre önkéntes termelés-csökkentés céljából. A soha nem látottan alacsony árakra reagálva azonban számos mezőgazdasági termelő már a támogatási intézkedések megkezdése előtt csökkentette tejtermelését.

A közvetlen kifizetések – 2015-ben és 2016-ban 35% körüli volt a részarányuk a tejüzemek bevételeiben – jövedelemstabilizáló hatása ellenére a tejtermelők egy-egy hirtelen áresést követően pénzforgalmi problémákkal szembesülhetnek. A Bizottság igyekezett orvosolni ezt a problémát, de nem mérte fel a tejgazdaságok likviditási nehézségeinek mértékét. A számvevők szerint a költségvetési előirányzat nagyságát nem a tényleges szükségletek, hanem a rendelkezésre álló források mennyisége szabta meg. A tagállamok az egyszerűen megvalósítható kivételes intézkedéseket részesítették előnyben, illetve a források széles körű, nem különösebben célzott elosztását választották.

A 2014–2016-os időszakra vonatkozó rendkívüli intézkedéseinek finanszírozására a Bizottság fontolóra vette a „mezőgazdasági ágazatot érintő válságokra képzett tartaléka” igénybevételét, ám végül ezt nem tette meg. A jövőbeli – például egy világjárvány okozta – válságokra felkészülve a Bizottság igyekezett hasznosítani tapasztalatait. A 2021–2027-es KAP tekintetében például javasolta a válságokra képzett tartalék szerepének és potenciális hatásának megerősítését a tartalék felhasználásának rugalmasabbá tétele révén. Amint arra a számvevők rámutatnak, a Bizottság azonban nem értékelte megfelelően a tagállami intézkedések hatásait, pedig ez nagyban elősegítené a jövőbeli piaci zavarokra való jobb felkészültséget.

Háttér-információk

A tehéntejtermelés értékét tekintve (2019-ben 59,3 milliárd euró) az Unió legjelentősebb mezőgazdasági ágazata, amely az összes mezőgazdasági termelésnek körülbelül 14%-át teszi ki. Az Unió fő tejtermelő országai közé Németország, Franciaország, Hollandia, Lengyelország, Olaszország és Írország tartozik. Az Unió 1984 és 2015 között tejkvótákon alapuló rendszert működtetett, amely mennyiségi felső határt szabott a teljes uniós tejtermelésnek. 2009 óta a tagállamok teljes kvótája fokozatosan nőtt egészen addig, amíg a rendszert 2015-ben el nem törölték.

2019 decemberében a Számvevőszék beszámolt arról, hogyan alkalmazták [a mezőgazdasági termelők jövedelmének stabilizálására irányuló rendkívüli intézkedéseket a gyümölcs- és zöldségágazatban](#). Ez a mostani jelentés az uniós tejtermelőkre összpontosít.

A „Rendkívüli támogatás az uniós tejtermelőknek 2014 és 2016 között: fokozható még a hatékonyság” című 11/2021. sz. különjelentés 23 nyelven elérhető a Számvevőszék honlapján (eca.europa.eu).

Különjelentéseit a Számvevőszék bemutatja az Európai Parlamentnek és az Európai Unió Tanácsának, valamint az egyéb érdekelt feleknek, többek között a nemzeti parlamenteknek, az ágazati szereplőknek és a civil társadalom képviselőinek. A jelentéseiben megfogalmazott ajánlások döntő többsége a gyakorlatban végrehajtásra kerül.

A sajtó rendelkezésére áll:

A Számvevőszék sajtóirodája: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu - M: (+352) 691 553 547